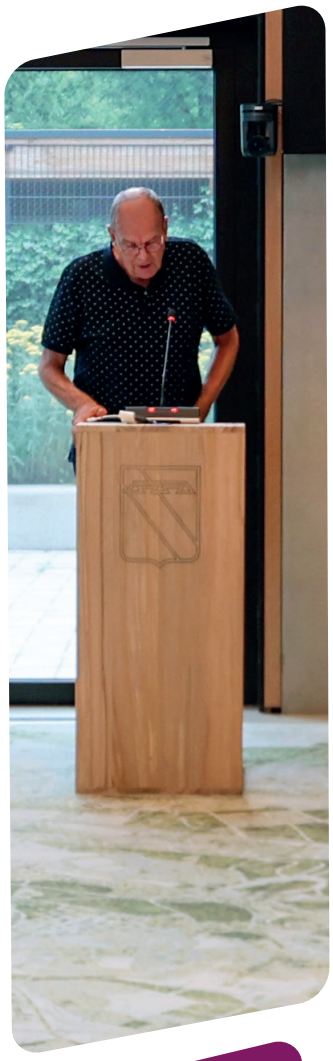
Strategische Agenda
Gemeenteraad Rheden 2026-2030

gemeente Rheden

Hoe komt de agenda van de gemeenteraad tot stand en hoe zou een strategische agenda daarin kunnen functioneren?

De gemeenteraad heeft maar beperkt tijd. Tegelijkertijd komen er ieder jaar veel onderwerpen voorbij. De Strategische Agenda-commissie (SAC) helpt de raad om overzicht te houden en vooral om zelf meer grip te krijgen op wat, wanneer en op welke manier wordt besproken. De SAC kijkt daarom vooral: welke onderwerpen moeten wanneer op de agenda en welke manier van bespreken past daarbij?

Op dit moment wordt de agenda van de gemeenteraad nog voor een belangrijk deel bepaald door:

1. *de onderwerpen die vanuit het college naar de raad komen.*

Het college houdt daarvoor een Lange Termijn Agenda bij, waarop staat welke onderwerpen en voorstellen eraan komen.

De SAC gebruikt deze planning om vooruit te kijken en te bepalen wanneer en op welke manier een onderwerp in de raad wordt besproken.

2. *onderwerpen die door raadsleden zelf zijn aangedragen.*

Een agenderingsverzoek wordt schriftelijk en gemotiveerd ingediend. De SAC kijkt vervolgens of het verzoek voldoende is onderbouwd, of bespreking in de raad de juiste vorm is, of het onderwerp al op de planning staat en of er breder draagvlak in de raad is. Daarna bepaalt de SAC of, hoe en wanneer het onderwerp wordt ingepland.

Een mogelijke derde categorie: de strategische agenda.

Daarnaast zou de raad kunnen gaan werken met een strategische agenda. Deze agenda kan worden gevuld met onderwerpen die de raad zélf als belangrijk aanmerkt en waarop de raad gedurende de raadsperiode actief wil sturen, monitoren en het gesprek wil voeren.

De strategische agenda heeft dan niet zozeer de functie van een planningstool, maar is vooral een instrument om te waarborgen dat onderwerpen die de raad belangrijk vindt voldoende aandacht krijgen en niet worden verdrongen door de actualiteit of de reguliere besluitvorming.

Aan het begin van de raadsperiode kan de gemeenteraad een aantal brede onderwerpen kiezen waar de raad de komende jaren bewust aandacht aan wil besteden. Het gaat om onderwerpen waarover de raad niet alleen op één moment een besluit wil nemen, maar juist op verschillende momenten het gesprek wil voeren.

Daarbij hoeft de raad het inhoudelijk niet met elkaar eens te zijn. De strategische agenda legt niet vast wat de uitkomst moet worden. De raad spreekt juist af waarover hij het gesprek wil voeren, welke vragen en dilemma's belangrijk zijn en hoe hij bij het onderwerp betrokken wil worden.

Per onderwerp kan vervolgens worden bekeken wanneer en op welke manier het gedurende de raadsperiode terugkomt. Zo kan de raad eerder aan zet zijn bij grote onderwerpen, in plaats van pas wanneer er al een uitgewerkt voorstel ligt. De fracties kunnen onderwerpen aandragen, de Klankbordgroep SAC kan een strategische agenda voorbereiden en een voorstel doen voor een prioritering van de onderwerpen en uiteindelijk kan de gemeenteraad deze agenda vaststellen.

Alles komt samen in één planning

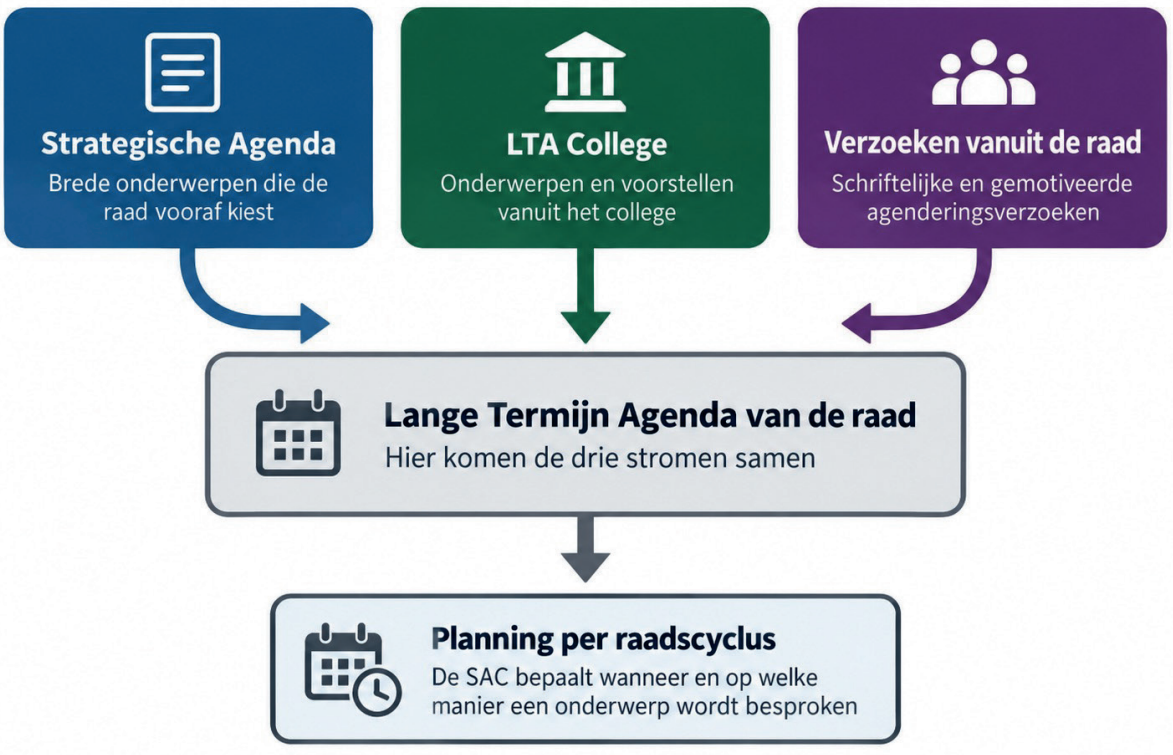
De Strategische Agenda, de lange termijn agenda van het college en agenderingsverzoeken vanuit de raad kunnen samenkomen in één integrale Lange Termijn Agenda van de Raad. Vanuit die Lange Termijn Agenda van de Raad kijkt de SAC maandelijks welke onderwerpen in welke raadscyclus worden behandeld. Op deze manier krijgt de raad meer overzicht, meer samenhang en meer sturing op zijn eigen agenda.

Totstandkoming Strategische Agenda

Elke fractie heeft de mogelijkheid gehad twee onderwerpen voor de Strategische Agenda aan te dragen. Dit heeft geleid tot een longlist aan onderwerpen (zie bijlage 1). Vervolgens is een afvaardiging van de klankbordgroep aan de slag gegaan met het vervolg om te komen met een voorstel aan de klankbordgroep over hoe de raad invulling zou kunnen geven aan de strategische agenda en hoe uit de door fracties aangedragen onderwerpen een selectie kan worden gemaakt voor verdere uitwerking.

Uitgangspunt is dat de Strategische Agenda geen extra politieke agenda moet worden, maar een instrument waarmee de raad meer regie kan voeren op ontwikkelingen die over meerdere jaren spelen. De agenda moet de raad helpen om eerder in processen betrokken te zijn, richting te geven aan maatschappelijke opgaven en niet pas aan het einde van een beleidsproces een voorstel te ontvangen waar nog beperkt invloed op kan worden uitgeoefend.

Bij de beoordeling van onderwerpen is vastgesteld dat niet alle onderwerpen, hoewel soms heel interessant, zich lenen voor een Strategische Agenda. Bij de keuze van de onderwerpen heeft de afvaardiging laten meewegen dat de lijst van onderwerpen niet te lang mag zijn (een shortlist van maximaal

4 onderwerpen), dat de aangedragen onderwerpen voldoende zijn uitgewerkt, dat deze niet al te specifiek zijn en dat deze niet al onderdeel uitmaken van bestaande beleidsprocessen.

Vier onderwerpen

Op basis hiervan doet de afvaardiging het voorstel om een viertal beleidsonderwerpen op de Strategische Agenda te plaatsen:

1. Digitale veiligheid en digitale autonomie
2. Energietransitie
3. Informatiepositie en sturing van de raad binnen het sociaal domein
4. Burgerschap en crisisbeheersing

Nadere uitwerking onderwerpen

Voordat een onderwerp op de agenda van de raad geagendeerd wordt, vindt er vanuit een afvaardiging vanuit de raad, ambtelijke organisatie en griffie een gesprek plaats.
Dit met als doel om de aanleiding, de centrale vraag, het moment van bespreking en participatie te bepalen (zie formats hierna). Als vervolg op dit gesprek kan er worden gekozen voor de agendering via:

1. Een inleidende presentatie op het onderwerp in een informatiebijeenkomst;
2. Een rond de tafel gesprek tijdens een informatiebijeenkomst;
3. Een consulterende of kaderstellende startnotitie via het reguliere vergadermodel.

Ook bestaat de mogelijkheid om bovenstaande manieren van agenderen op elkaar te laten volgen, bijvoorbeeld na een presentatie of rond de tafel gesprek het college te vragen met een startnotitie te komen.

Ad 1: Digitale veiligheid en digitale autonomie

Door de toenemende digitalisering van gemeentelijke processen wordt digitale veiligheid steeds belangrijker voor de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening en de bescherming van gegevens van inwoners. Tegelijkertijd nemen dreigingen zoals cyberaanvallen, digitale beïnvloeding, storingen in digitale infrastructuur en uitval van essentiële voorzieningen toe.

Daarnaast is de gemeente in toenemende mate afhankelijk van externe leveranciers, digitale infrastructuren en IT-dienstverleners. Ook stellen nieuwe wettelijke verplichtingen hogere eisen aan de digitale weerbaarheid van gemeenten.

Op dit moment is onvoldoende duidelijk welke risico's en afhankelijkheden aanwezig zijn, hoe deze worden beheerst en in hoeverre de continuïteit van de dienstverlening kan worden gegarandeerd bij verstoringen of calamiteiten.

De centrale vraag is daarom:
Hoe kan de raad sturen op een digitaal weerbare gemeente, waarbij risico's, afhankelijkheden en wettelijke verplichtingen voldoende in beeld zijn en de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening is gewaarborgd?

De beoogde opbrengst is dat risico's en afhankelijkheden inzichtelijk worden gemaakt, dat beleid wordt ontwikkeld of aangescherpt en dat de raad een afwegingskader krijgt om te bepalen welk risiconiveau aanvaardbaar is.

Vervolgens kan de raad monitoren of de uitvoering van het beleid voldoende voortgang boekt.

Type onderwerp
- Verkenning
- Beleid vernieuwen
- Volgen / monitoren

Gepland jaar van bespreking
2027

Hoe wil de raad in de startfase betrokken zijn?
Gestart kan worden met een informatiebijeenkomst waarin de kennis van raadsleden over dit onderwerp wordt vergroot en inzicht wordt gegeven in de huidige stand van zaken rond risico's, afhankelijkheden en bestaand beleid.

Vervolgens kan het college een startnotitie opstellen waarin wordt aangegeven hoe het onderwerp verder wordt uitgewerkt. Deze notitie kan worden besproken in een beeldvormende vergadering, waarna besluitvorming kan plaatsvinden over de verdere opdracht aan het college.

Participatie belanghebbenden
- Waarschijnlijk wenselijk

Betrokkenheid van de ambtelijke organisatie, De Connectie, de accountant en eventueel externe deskundigen ligt voor de hand.

Ad 2: Energietransitie

Waarom op de Strategische Agenda?

De energietransitie is een langjarige ontwikkeling met duidelijke maatschappelijke en bestuurlijke gevolgen. De keuzes die de gemeente vandaag maakt op het gebied van energie hebben vaak een doorwerking van vele jaren en raken inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

De opgave staat bovendien niet op zichzelf. De energietransitie heeft raakvlakken met woningbouw, ruimtelijke ordening, mobiliteit, economie en het sociale domein. Hierdoor vraagt het onderwerp om een integrale benadering en een samenhangende afweging van belangen.

Tegelijkertijd veranderen technische mogelijkheden, financiële kaders en landelijke wet- en regelgeving in hoog tempo. Dit vraagt van de raad niet alleen om toezicht op de uitvoering, maar ook om blijvende aandacht voor de strategische koers en de samenhang tussen verschillende beleidsvelden.

De centrale vraag is daarom:
Hoe kan de raad richting geven aan de energietransitie en tegelijkertijd zicht houden op de keuzes, gevolgen en samenhang van deze opgave voor de gemeente Rheden?

De beoogde opbrengst is een gezamenlijke strategische koers, waarbij duidelijk is welke keuzes de gemeente maakt, hoe verschillende beleidsdoelen op elkaar aansluiten en op welke wijze de raad de voortgang en resultaten kan volgen.

Type onderwerp

- Verkenning
- Beleid vernieuwen
- Volgen / monitoren|

Gepland jaar van bespreking

2026-2027

Hoe wil de raad in de startfase betrokken zijn?

Een startgesprek met raad, college en organisatie kan worden gebruikt om gezamenlijk te bepalen hoe de integraliteit van de verschillende opgaven wordt geborgd, hoe deze inzichtelijk wordt gemaakt in beleid en monitoring en op welke momenten de raad betrokken wordt bij strategische afwegingen.

Participatie belanghebbenden

- Nog te bepalen in startfase

Ad 3: Informatiepositie en sturing van de de raad binnen het sociaal domein

Waarom op de Strategische Agenda?
Het sociaal domein is breed, complex en voortdurend in ontwikkeling. Voor de raad is het daardoor niet altijd eenvoudig om op het juiste moment zicht te hebben op wat er speelt, waar ruimte is om te sturen en wanneer bijsturing nodig is.

De centrale vraag is daarom:
Hoe zorgen we ervoor dat de raad binnen het sociaal domein op het juiste moment beschikt over de juiste informatie om zijn kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen vervullen?

Het gaat daarbij niet om één afzonderlijk beleidsdossier, maar om de manier waarop de raad gedurende de hele raadsperiode grip houdt op ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Daarbij spelen vragen over informatievoorziening, monitoring, indicatoren en bestuurlijke gespreks-punten een belangrijke rol.

De opbrengst moet zijn dat raad, college en organisatie helderder afspreken welke informatie de raad nodig heeft, wanneer die informatie wordt aangeboden en op welke momenten het gesprek plaatsvindt over ontwikkelingen en mogelijke bijsturing. Daarmee komt de raad eerder in positie en ontstaat meer continuïteit in de sturing en controle gedurende de raadsperiode.

Type onderwerp
- Verkenning

Gepland jaar van bespreking
2027

Hoe wil de raad in de startfase betrokken zijn?
Start met een rondetafel- of startgesprek met raad, college en ambtelijke organisatie. Daarin wordt besproken welke informatie de raad nu ontvangt, welke knelpunten worden ervaren en welke informatie of bespreekmomenten nodig zijn om eerder te kunnen sturen.

Op basis van dit gesprek kan een startnotitie worden opgesteld met een verdere aanpak voor 2027.

Participatie belanghebbenden
- Niet noodzakelijk

Het onderwerp heeft primair betrekking op de bestuurlijke informatie- en sturingsrelatie tussen raad, college en organisatie.

Ad 4: Burgerschap en crisisbeheersing

Waarom op de Strategische Agenda?
Burgerschap en crisisbeheersing staat volop op de landelijke agenda. De Koning heeft op Prinsjesdag de woorden uitgesproken “Nederland moet weerbaar zijn”. Dat kan natuurlijk op allerlei manieren, maar als we in de gemeente niet opletten verzandt het in mooie rapporten en weinig concrete acties.

Het onderwerp gaat ook verder dan techniek; de ervaring leert dat sociale contacten in de straat in tijden van crisis wel eens essentieel kunnen zijn. Ook heeft Rheden specifieke dreigingen en tegelijkertijd mogelijkheden voor weerbaarheid van de inwoners.

Het heeft daarom voldoende raakvlakken om als strategisch onderwerp behandeld te worden in de gemeenteraad van Rheden.

De centrale vraag is daarom:
Wat zijn de concrete onderwerpen op het gebied van burgerschap en crisisbeheersing die we als raad terug willen zien in de diverse beleidsstukken die komende jaren voorbij komen?

Type onderwerp
- Verkenning

Gepland jaar van bespreking
2027/2028

Hoe wil de raad in de startfase betrokken zijn?
Starten met het uitnodigen van een landelijke expert op dit gebied, samen met de ambtenaren. Vervolgens samen met de ambtenaren een brainstorm sessie doen hoe dit er op de diverse terreinen invloed heeft (wonen/werken, sociaal, natuur, voorraden, backup voorzieningen, voorlichting, etc).

Participatie belanghebbenden
- Niet noodzakelijk

Bijlage 1

Overzicht aangeleverde onderwerpen Strategische Agenda

PvdD:
- Dierenwelzijn
- Natuur en biodiversiteit

CDA:
Gisteravond bespraken we als fractie welke onderwerpen wij zouden willen aandragen voor de Strategische agenda.

En meteen werd het onderwerp Burgerschap genoemd. Hoe maken we mensen weerbaar?

Met als motivatie: de wereld is onrustig, je weet nooit wat er ook in ons land zal gebeuren. En hoe zijn we dan voorbereid?

En ook: de polarisatie neemt toe, mensen radicaliseren. Hoe vinden we een weerwoord hiertegen?

CU:
Voor de ChristenUnie is het belangrijk dat de thema's niet al geagendeerd worden door het college de komende jaren en ook concreet en a-politiek zijn. Daarnaast moeten de thema's wat ons betreft bijdragen aan de kwaliteit van het bestuur en de ambtelijke organisatie. Wij stellen voor de volgende thema's mee te nemen: - Digitale veiligheid en digitale autonomie - Snelheid van procedures

50Plus:
In plaats van sociaal domein zou ik komende periode heel graag Zorg 18+ en Zorg 18- op de strategische agenda willen hebben. Hoe vaak horen we niet dat het een complex onderwerp is. Dat is dan juist Brummen mag er wat ons betreft af, die komt vanzelf vanuit het college.

Volt:
In aanvulling op onderstaande, waarvoor inmiddels een voorbereidingsgroep is samengesteld (dank), bijgaand input vanuit Volt.

Thema	Gewenst Jaar	Waarom op de agenda?	Mogelijke opbrengst voor de raad
1 Digitale veiligheid en afhankelijkheden	2026	• Digitalisering vergroot het belang van veiligheid en conuïteit. • Afhankelijkheid van buitenlandse IT leveranciers en infrastructuren neemt toe. • Risico's (o.a. gegevensbescherming, uitval, sturing) zijn nog niet volledig in beeld. • **Vraag:** welke risico's en afhankelijkheden spelen hierbij, hoe groot zijn deze, en welk niveau van risico acht de raad aanvaardbaar?	• Overzicht van risico's, afhankelijkheden en kwetsbaarheden. • Inzicht in mogelijke handelingsopties en sturingsruimte. • Richtinggevend kader voor omgang met digitale risico's.
2 Energietransitie: haalbaarheid en betaalbaarheid	2027	• De energietransitie vraagt om keuzes in ruimtegebruik en investeringen. • Beperkingen in capaciteit, middelen en draagkracht zetten uitvoering onder druk. • Er is spanning tussen ambities, tempo en realiseerbaarheid • **Vraag:** welke opgaven, randvoorwaarden en beperkingen zijn bepalend voor de uitvoering, en hoe wil de raad daarin prioriteren en faseren?	
3 Ontwikkelkansen kinderen en jongeren	2028	• Er bestaan verschillen in ontwikkelkansen binnen de gemeente. • Deze hangen samen met o.a. armoede, onderwijs en ondersteuning. • Omvang, spreiding en oorzaken zijn nog onvoldoende scherp in beeld. • **Vraag:** hoe groot zijn deze verschillen, waar doen ze zich voor en waardoor worden ze veroorzaakt, en in hoeverre vragen deze om inzet van de gemeente?	• Inzicht in doelgroepen, spreiding en oorzaken. • Overzicht van bestaande inzet en mogelijke aanvullingen. • Aanknopingspunten voor gerichte of integrale aanpak.

Thema	Gewenst Jaar	Waarom op de agenda?	Mogelijke opbrengst voor de raad
4 Participatie en besluitvorming	2029	• Verwachtingen van participatie en feitelijke invloed lopen niet altijd gelijk. • Dit kan spanning opleveren en het vertrouwen van inwoners beïnvloeden. • Tegelijk vraagt participatie vertrouwen vanuit de organisatie richting inwoners. • **Vraag:** hoe verhouden verwachtingen, feitelijke invloed en vertrouwen zich tot elkaar in de huidige praktijk, en welke rol- en proceskeuzes zijn hierin aan de orde voor de raad?	• Analyse van huidige participatiepraktijk en effecten. • Inzicht in relatie tussen participatie, invloed en vertrouwen. • Keuzes in rolverdeling, procesinrichting en toepassing van participatie.
5 Natuur en klimaat: ruimte en prioritering	n.t.b.	• Natuur- en klimaatopgaven vragen steeds meer ruimte en middelen. • Er is samenhang met o.a. waterbeheer, leefomgeving en biodiversiteit. • Deze opgaven concurreren met andere ruimtelijke en financiële claims. • **Vraag:** welke opgaven en belangen zijn hier het meest bepalend, hoe verhouden deze zich tot elkaar en welke prioritering en afweging vraagt dit van de raad?	• Inzicht in samenhangende opgaven en belangen. • Verkenning van prioriteringsopties en ruimtelijke afwegingen. • Richting voor integrale keuzes op lange termijn.

Onderstaande punten willen wij als Burgerbelangen Rheden de komende periode graag op de strategische agenda zetten:

- **Zorgfraude en PGB**
  - inzicht in de toekenning, controle en rechtmatigheid van PGB's en de aanpak van mogelijke zorgfraude.

- **Informatievoorziening sociaal domein**
  - betere en actuele informatie voor de raad over kosten, resultaten en ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

- **Mensen vanuit de bijstand naar werk**
  - inzicht in de omvang en samenstelling van het bijstandsbestand en vooral de vraag hoe we inwoners die kunnen werken zo goed mogelijk naar werk kunnen begeleiden.

- **Van uitkering naar zelfstandigheid**
  - aandacht voor re-integratie, opleiding, participatie, begeleiding en samenwerking met werkgevers.

- **Crisisbeheersing en -noodhulp**
  - niet in pdf op lange termijn maar wat kan de burger als de nood is aan de man is, vandaag en morgen van de overheid en diens dienaren verwachten en waar moet hij zelf in voorzien en rekening mee houden.

Ons uitgangspunt hierbij is dat we inwoners die ondersteuning nodig hebben goed willen helpen, maar tegelijkertijd ook **grip willen houden op de besteding van gemeenschapsgeld en willen kijken naar de resultaten van het beleid.**

D66:

- Natuur, biodiversiteit en stikstof: hoe versterken natuur en biodiversiteit doorzetten terwijl we ook weer (bouw, mobiliteits en verduurzamings) projecten willen kunnen uitvoeren?

- Schone Lucht Akkoord: met welke concrete aanpak gaan we reductie fijnstofuitstoot waarmaken?

- Houdbaarheid van onze rol in het zorg-systeem, hoe voorkomen we zorgfraude?

- Weerbaarheid van de gemeente (inclusief digitale veiligheid en -autonomie)

- Hoe worden we als gemeente ‘jongeren-vriendelijk’?

(Energietransitie; maar met het aannemen motie Volt-D66-PvdD met de kadernota ligt de bal daar wat ons betreft eerst bij het college)

